

2010-05-08/Curt Carlsson, NENCA

Hemma hos Kongs – världshistoriens mest inflytelserika familj?

Från en resa i Shandongprovinsen hösten 2008

Vi sneddar över en innergård som ger associationer till en skånsk gård. Vår guide Daniel berättar ivrigt om familjen Kong vars stora anrika hem vi just besöker. När Konfucius lärar presenterades på 480 –talet f.Kr. var de inte särskilt populära och det dröjde 8 generationer innan hans filosofiska paket blev accepterat och upphöjt till riktlinjer för statsstyre och levnadsideal.

Från den tiden blev Konfucius ättlingar, familjen Kong, upphöjda till yttersta uttolkare av den sanna konfucianismen. Familjen åtnjöt sedan denna status i över 2000 år! Varje kejsardynasti hade Kongs som "ideologiskt alibi" och många kejsare besökte familjen i Qufu. När kejsardömet störtades och republik infördes behöll ändå Kongs sin ställning och kom genom Chiang Kai-shek och att hamna på Taiwan där familjen ännu lever respekterad.

På vår resa befinner vi oss i Qufu, den stad där Konfucius föddes. Den lilla staden ligger i Shandongprovinsen 13 mil sydost om provinshuvudstaden Jinan. Förutom familjen Kongs omfattande gård så finns här också Konfucius tempel som hans lärjungar började bygga direkt efter hans död. Det räknas som det största byggnadskomplexet i Kina efter den Förbjudna Staden.

I Qufu finns också den stora kongska kyrkogården med mästarens grav men också många andra medlemmar av släkten. Vår guide berättar många fascinerande detaljer kring dessa sevärdheter.

Trots att man känner till Konfucius oerhörda inflytande på kinesisk kultur så slås man ändå av den exempellösa vördnad som funnits under alla dessa tusentals år för hans filosofi. En respekt som man än idag kan finna hos unga kineser mitt uppe i sin marknadsinriktade karriär.

Qufu finns givetvis på Världsarvslistan. Den 29 september firas Konfucius födelsedag med stora festarrangemang. Det missade vi med ett par veckor.

Månfest på det heliga berget

Men vi fick uppleva Månfestivalen istället. Den upplevelsen delade vi med tusentals kineser på toppen av det heliga berget Tai Shan. Det är ett av Taoismens fem heliga berg och har bestigits av både Konfucius och Mao. Vi anlände till foten av berget vid lunchtid. Det finns många valmöjligheter för den som tänker sig upp till toppen. För den hurtfriske finns 8.800 trappsteg att ta innan man är

uppe. Ett alternativ att komma halvvägs är att åka buss. Därefter kan man åka upp med linbanan som tar en ända till toppen. Nåja, nästan till toppen. Man landar i ett kommersiellt centrum av tempel, butiker och restauranger. Vår grupp delade upp sig efter bussen och hälften tog linbanan medan vi andra började kliva upp på de första av 4.400 trappsteg. Vi tog det lugnt i värmen och solen. Det saknades inte små oaser efter vägen och en del att se – serveringar, försäljare och tiggare. Mest fascinerande var ”bärarna”, ett klassiskt skrå i Kina, numera nästan utdöda. Men här i den långa trappan anlitas de ännu. Vi såg en man som kom med 80 vattenflaskor. Han bar allt på en käpp över axeln. 40 kilo i vardera ändan. Dagen därpå såg vi fyra män bära ett oljefat av den gamla solida modellen. Deras sargade axlar bar vittnesbörd om ett alltför slitsamt arbete. Längs hela vägen såg vi också exempel på den starka magi som ligger i att offra något och önska sig lycka. Träden pryds ofta av röda band med en liten inknuten sten. Dessa kastas upp i trädenkronorna för att man ska få en pojke. Mest slående är annars drivorna med hänglås som man med jämna mellanrum ser vid altare. Sådana köps av äkta par och blivande makar för att försäkra sig om äktenskaplig lycka. Man kan köpa små gulliga lås i hjärtform men de flesta satsar på rejäla don som det skulle kännas tryggt att låsa vilken fängelsedörr som helst med. Dessa nya blanka hänglås är dock helt gråa av askan från all rökelse som det också är stor kommers kring.

Gruppen återsamlades uppe vid hotellet där vi övernattade för att bli väckta vid 5-tiden, i tid till soluppgången. Att uppleva när solen lyfter sig ur den täta daldimman är själva höjdpunkten för en bestigare av Thai Shan. Vi får uppleva den tillsammans med tusentals kineser, där vi likt klippfåglar klär de högsta kullarna på berget. Vi fryser inte för i hotellrummets garderob hänger en varm militärkappa för varje gäst. Kapporna var också sköna när vi satt på hotellets takterrass och firade Månfestivalen tillsammans med glada kineser kvällen innan. Hotellet bjöd på vin och månkakor och gästerna på sig själva. Månfestivalen är en av de stora högtiderna i Kina och firas i september vid fullmåne. Det är en högtid då man reser hem till sin släkt. En släkt som även i Kina kan vara ganska utspridd.

På vägen från Qufu till Linyi upplever vi ”det gamla Kina”, ett Kina som ännu fanns för 10-20 år sedan. Trehjuliga fordon i olika utföranden, oftast drivna av en lågvarvig motor, som tuffar på med osannolika laster på flaket. Småsamhällena och byarna vi far förbi har ännu de gamla slitna husen kvar och majsskörden torkas långt ut på vägen. Den nya tiden är på väg men har ännu inte trängt fram helt i gatubilden. Vi får besöka en bergsby som blivit känd för sitt arbete att bygga upp en vattenreservoar högst upp i byn. Turistsatsningen är verkligen småskalig. En gammal farbror säljer krabbäpplen och lite annan skörd vid reservoaren och i andra ändan av byn vid de gamla grottbostäderna säljer en kvinna souvenirer. Vi får besöka ett hem som på ca 100 kvadratmeter som både inrymmer bostad, ekonomibyggnad och gethage. Kinesiskt ”compact living” av enkelt men funktionellt slag.

Folk och politik

På vägen mot Linyi hinner vi också prata med vår guide en hel del och ämnena varierar från sydkoreanernas turistström till Shandong till vad folket anser om de politiska ledarna. Koreanerna kommer gärna över en helg och spelar golf. Det blir en billigare helg än att spela hemma i Sydkorea. Samtalen om den koreanska turismen ger oss också en känsla för relationerna mellan koreaner och kineser. Den verkar mer avspänd än relationen till japanerna, men ändå fylld av skrönor och fördomar av det slag de flesta grannfolk har om varandra. Kineserna skämtar gärna om koreanernas snabbhet att säga att de kommit på saker före kineserna. Något större skämt kan inte en kines tänka sig...

De politiska samtalen var inte mindre intressanta och mer öppenhjärtiga än vad många hemma tror. Den nuvarande premiärministern uppfattas som en mycket duglig ledare och vår guide är ett riktigt Wen Jiabao-fan. Den tidigare ledningen gav han inte mycket för. Deng Xiaoping får mycket beröm för sin politik att öppna Kina för marknadsekonomi 1978. Mao har också sin ställning som stor ledare kvar även om det i första hand är för sin insats att skapa det nya självständiga Kina 1949. Maos kronprins under många år *Lin Piao*, senare död i en flygolycka, räknas definitivt inte till de dugliga. Zhou Enlai räknas till de stora (få har väl fällt något negativt om den mannen). Daniel frågar oss ideligen om beslutsnivåerna i Sverige och tycker vi har så få. I Kina finns det många nivåer men det tycker han är en fördel. Centralstyret i Peking "silas" på det sättet igenom ett antal nivåer innan beslutet drabba kinesen på gräsrotsnivå. Beslutsnivåerna emellan Peking och honom har "anpassat" direktiven att passa det lokala bättre. Det finns en stor portion självbestämmande på lägre nivåer som gör att provinsens invånare har chansen att påverka en hel del i slutändan. "Det är inte så dumt att bo en bit bort från Peking" säger vår guide.

Linyi – en liten stad stor som Sverige.

Efter ett besök på ett stort geologiskt museum med hela salar fyllda med forntidsdjurens skelett glider vi in i Linyi. Staden är sig rätt lik sedan vårt förra besök för tre år sedan, men på andra sidan floden bygger man just nu ett nytt "downtown" som visar sig lika stort som nuvarande stadskärnan. Stadskärnan har 2 miljoner invånare medan hela "kommunen" Linyi har 10 miljoner. Linyi ger ett alltigenom modernt och historielöst intryck men staden är 2400 år och den har två unika museer, Kaligrafimästarens museum och museet med Krigskonstens Bok på bamburibbor.

I staden föddes år 303 e.Kr. Wang Xizhi som räknas som Kinas främste kaligraf. En statusfylld titel i ett land där denna konst har odlats under tusentals år. Det är en konstform med många dimensioner, det får vi klart för oss under besöket. Här finns ett av de mest berömda kaligrafiska konstverken. Nio

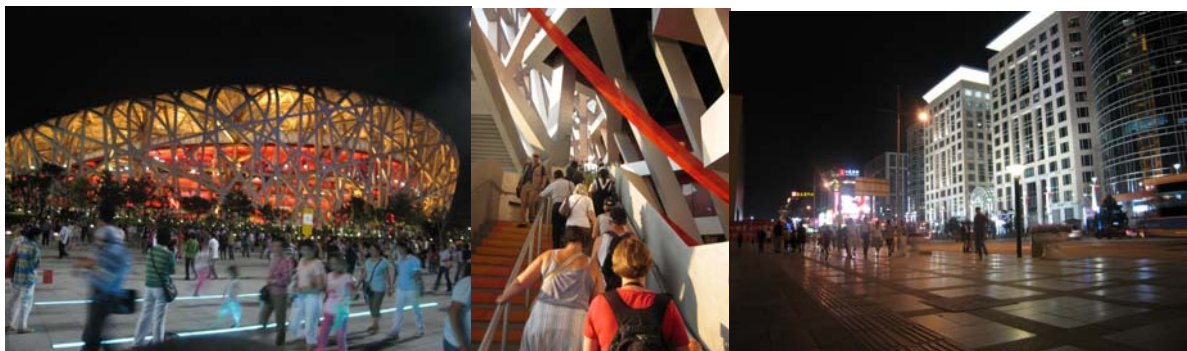
poeter samlades en gång för att skriva dikter. Det blev en tämligen glad fest och när de dagen efter såg sina inte alltigenom felfria tecken beslöt de sig för att skriva om allt i nyktert tillstånd. – Men det visade sig att det inte gick att överträffa intrycket från det första nedtecknandet trots missar och kludd.

Det finns i Kina en mycket berömd bok om krigskonst. 1972 påträffades ett par gravar som vid närmare undersökning visade sig innehålla massor av långa bamburibbor. När dessa rengjorts och ordnats visade det sig vara just den berömda. Ett fynd som kan jämföras med fyndet av dödahavsrollarna i vår kultur.

I staden finns också minnen från senare tid. Ett speciellt mål för vår grupp är Anna Larssons sjukhus, som hon var med om att bygga upp under 1890-talet som läkarmissionär. Idag är det provinsens största sjukhus. Hon var en bonddotter från Hamrånge i Gästrikland, som slutade som chefsläkare i Kina. Hon är ett av många fascinerande svenska livsöden i Kina, under en tid då globaliseringen växte starkt. En globalisering som 1900-talets varma och kalla krig effektivt satte stopp för. Då på 1890-talet var Kina ett förnedrat och förtryckt land i sönderfall. Idag ett av de främsta och starkaste i världen.

Det moderna Kina

För den som vill se det moderna Kina ger Peking en god bild. Vi ägnade även Peking några dagar på vår resa, det vore svårt att låta bli. Peking har på mindre än två decennier gått från en storstad med växtverk och stök till att bli ett välpolerat megacity där det mesta fungerar enligt senaste teknik och organisation. OS satte sin prägel på stan denna höst och den gamla 2-linjers tunnelbanan hade fått 8 linjer och var ett toppmodernt 2-språkigt färdmedel vilket gjorde den lättanvänd. De hade också sänkt priset för T-banebiljetten till hälften. På gatorna stod helt nya och skinande flottor av bussar, trådbussar och taxibilar. När man var där kändes det som det fanns en klar OS-vinnare – miljön. Vi passade också på att se OS-tävlingar i "fågelboet" en kväll och fick uppleva hur man med ett 20-tal parallella köer till säkerhetskontrollerna och T-banan fick allt att flyta utan minsta besvär. Imponerande!

Kina, liksom världen i stort, har stora problem att ta itu med omgående. Intrycket är att Kina har kapaciteten att klara sin del. Kinesen är öppen för nya och pragmatiska lösningar samtidigt som man kan använda sig av tusenåriga erfarenheter att organisera världens folkrikaste land, vilket Kina alltid har varit.

